

متن پرسش

سلام علیکم . سوال و جوابی در سایت استاد حسن رضانی شاگرد علامه ابوالفضائل حسن زاده آملی زده بود به شرح زیر سوال: بعضی ها نظرشان این است که: سفر چهارمی که ملاصدرا مطرح می‌کند در واقع به انقلاب بر می‌گردد یا تئوری ولایت فقیه بر آمده از یک نگرش صدرایی است و برخی می‌گویند اسفار اربعه صدرایی، نقشه راه امام خمینی در انقلاب اسلامی است... آیا واقعا تئوری ولایت فقیه بر آمده از یک نگرش صدرایی است؟ آیا سفر چهارمی که ملاصدرا مطرح می‌کند در واقع به انقلاب بر می‌گردد؟ آیا اسفار اربعه آخوند ملا صدرا در اسفار همان اسفار اربعه عرفاست؟ پاسخ: باسمه تعالی.

اسفار اربعه آخوند ملاصدرا در کتاب اسفار، تنها تشابه صوری با اسفار عرفا دارد. ایشان خواسته از سفرهای عرفا، چیزی شبیه به آن در حوزه حکمت درست کند و تنها تشابه صوری و لفظی دارد. عرفا چهار سفر در عمل دارند و آخوند خواسته چهار سفر در نظر و علم درست بکند وگرنه اسفار اربعه عرفا کجا و اسفار اربعه آخوند ملاصدرا کجا! ربطی به سفرهای عملی عرفا ندارد. به بیان دیگر، اسفار عرفا و اسفار آخوند در کتاب حکمت متعالیه، اشتراک لفظی است و در معنا و حقیقت متفاوتند. و اما در مورد سوال، هر کس این نظر را داده، اشتباه کرده است. و اینکه گفته می‌شود حضرت امام بر اساس حکمت صدرایی انقلاب کرد، من این را نمی‌پذیرم و قبول ندارم. امام به عنوان یک فقیه حکیم عارف بر اساس احساس تکلیف الهی کار خودش را انجام داد و اگر هم خواسته باشیم این امر را جزو اسفار اربعه به حساب بیاوریم، از اسفار اربعه عرفانی محسوب می‌کنیم (که سفر فی الخلق بالحق است که مقام دستگیری از دیگران است) نه اسفار اربعه صدرایی. در سفر چهارم عرفانی، عارف به مرحله ای می‌رسد که برای دستگیری دیگران، اقدامات عملی می‌کند. بله در فلسفه صدرایی چون بین سیاست و دیانت، ایجاد ارتباط شده و این حرف اصیلی است که ریشه در فقه دارد از این جهت می‌توان آن را به حکمت صدرایی نیز پیوند داد نه بیشتر. حال من چند سوال داشتم. خود مرحوم ملاصدرا چهار سفر عرفانی را طی کرده بود یا نه؟ سوال دوم اینکه حضرت روح الله که می‌فرماید من با سه چیز انقلاب کردم: اصول کافی □ فلسفه ملاصدرا و فقه صاحب جواهر. این گفته ی ایشان با این پاسخ استاد عزیزمان چگونه قابل جمع است؟

متن پاسخ

باسمه‌تعالی: سلام‌علیکم: مسلم جناب ملاصدرا در سفرهای عرفانی وارد شده و همه‌چیز نشان از آن دارد که به مقامات ارزشمندی رسیده. جناب استاد رضانی در آخر گفتارشان تا حدی پذیرفته‌اند که

نسبتی بین سفر چهارمی که صدرا می‌گوید با فعالیت اجتماعی هست. موفق باشید